DISPUTATIO JURIDICA
De
DONATIONIBUS INTER VIVOS,
Quam

Divinâ gratiâ adſpirante,
Magnifico Ampliſſimoq́; JCtorum Ordine
in almâ Leucoreâ approbante,

SUB
UMBONE
VIRI Nobilis, Conſultiſsimi Excellentiſsimi

DN. HENRICI COSELII,

J. U. D. Prof. Publ. Curiæ Electoralis, Scabinatus & Facultatis Juridicæ Aſſeſſoris gravisſimi, Præceptoris & Promotoris ſui perpete honoris obſervantiæq́; cultu ſuſpiciendi,

Publicæ, placidæq́; ventilationi ſubjicit

LUCAS Jeltſch/
Mega-Tſchirnenſ. Sil.
In Auditorio JCtorum
ad diem 26 Januar.

WITTEBERGÆ
Excudebat Johannes Röhnerus Acad. Typogr.
Anno M DC L.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

Digitized by Google

DEO Donatore omnium bonorum largifluo!

PRÆLOQUIUM.

VUlgata Juris circumfertur Regula: Non omne quod licet honeſtum eſt *l. 144 ff. de R. I.* Etſi enim quis liberam rerum ſuarum adminiſtrationem habeat, minimè tamen cum iisdem pro lubitu ſuo ſtatim facere poſſe, exiſtimandus eſt, ſi honeſtatis ſubſit ratio; quæ multifàriam conſiderari poteſt tùm intuitu Perſonarum, tùm Rerum, tùm ipſarum Solennitatum. Quæ omnia ſi ubivis, certè in Donationibus probè diſpicienda veniunt, ubi ſæpius aut incongruæ perſonæ, aut incongrua res, aut incongruo modo donatur: quæ omnia honeſta minus eſſe, nemo facilè inficiabitur, quamvis in ſe cōſideratæ donationes ſint licitæ & à nullo unquam impediri posſint. De Donationibus igitur jam ulterius aliquid dicturi ſumus. Ad quem actum, absq; ulteriori verborum circuitu in nomine Domini noſtri JESU CHRISTI progredimur *l. 2. pr. C. de off. Præf. Prat. Afr.*

Th. I.

Donatio eſt Contractus Juris gentium, conſenſu utriusq; donantis ſcil. & donatarii conſtans, per quem aliquid donamus.

Donationem *Contractum* eſſe dicimus exinde, quia ei competit Contractus definitio, quæ eſt, quòd dicatur Conventio obligatoria, habens ſpeciale nomen, aut eo deficiente cauſam. Quamvis igitur Donatio ſpeciale nomen non habeat, nec ideò Contractibus nominatis ſit accenſenda. *Willig. in ... n. lib. 12. c. 11. lit. n.* habet tamen cauſam, nim. datio-

 nem

nem vel factum ex quo ejusmodi Contractus veſtitur. Nec obſtat quòd à plerisq; Donatio definiatur pactum legitimum. Hoc enim ſub Contractus nomine venit, quod latiſſimè, in jure noſtro patet. Et ubiq; Donatio Contractus dicitur *l. ult in fin. C. de pactis. l. 17. C. de Fide Inſtrument. l. 8. pr. C. de praeſcript. 30. annor. vide Excell. Dn. Praeſidem in enodatione Leg. XXIII. Tit. Pandect. poſtrem.*

Juris gentium. Scil: quoad originem, quia apud omnes penè gentes obſervatur *Bachov. ad. §. 1. J. h. t. Hillig. in Donell. lib. 5. c. 2. lit. B.* quoad formam autem & ſolennitates accedentes donatio Juris Civilis eſſe putatur *Schn. ad pr. J. de don.*

Conſenſu utriusq; conſtans. Ratio eſt: quia quemadmodum neq; ignorans, neq; invitus quispiam donat *l. 10. C. de don.* ſic neq; invito, neq; nolenti donatur aut acquiritur *l. 19. §. 2. ff de donat. Ariumin. Tepat. Tit. 495. c. 5.*

Th. II.

Donatio rectius dividitur in propriam & impropriam; hæc rurſus, in cauſalem & conditionalem.

Fundatur hæc diviſio *in l. 1. pr. ff. de don. Weſemb. in pr. n. 3. h. t. Godofr. in notis ad Schn. pr. h. t.* Propria igitur Donatio, quæ & ſimplex dicitur *l. 20. § 3 ff famil. hercisc.* & de quâ h. l agimus, eſt actus, per quem gratuitò, nullo jure cogente donum in aliquem transferimus ſine animo revocandi *d. l. 1 pr. & l. 29. ff. de don.* quæ etiam veræ & genuinæ donationis natura eſt: & in dubio ſemper præſumitur *Arüm. Tepat. tit. 495. c. 1.* Ab hac autem longè diſtat impropria, quæ fit vel ob cauſam vel ſub conditione.

Ob cauſam Donatio contrahitur ut aliquid fiat, vel non fiat. Cujus generis ſunt 1. Remuneratoria, quæ ob inſignia, quæ præceſſerunt, beneficia & ſervitia præſtatur. *l. 27. ff. de don. Schn. ad pr. J. h. t. & ibid. Godofr.* Ut autem Remuneratoria Donatio cenſeatur, notandum obiter quòd neceſſe ſit porrò in inſtrumento Donationis nominatim exprimi ſervitia, beneficia. *Schneid. de don. inter vivos n. 34.* quæ etiam non debent eſſe modica ſed æquipollentia remunerationi *Schn. d. l.*

Digitized by Google

d.l.n.35. 2. Reciproca donatio. Nam & hæc fit ob cauſam aliquam, cū ſpe & animo, ut tantum recipiat Donator, quantum donat *Gail lib.2. obſ.40.n.7.* 3. Donatio propter nuptias, quam ſponſus facit ſponſæ; cui tacita cauſa perpetuò quaſi ineſt, ut nuptiæ ſequantur *Hunn. ad §.3. J. de don.* Unde his non ſecutis, reſcindi poteſt, modò accipientis culpâ non impeditæ fuerint nuptiæ *l.15. in fin. C. de don. ante nupt. Hilliger. in Don. lib. 14. c. 23.*

Sub Conditione fit Donatio, in eventum ut tunc accipientis fiat, cum aliquid fuerit ſecutum, veluti cùm quis dicat, ſi intra annum nupſeris, prædium tibi dare ſpondeo. Et alias *vid. t. tit. C. de don. quæ ſub modo & condit.* &c. Huc etiam referri debent Donationes mortis cauſa, quæ omnes ſub ſe habent conditionem. Sed nos his donationum ſpeciebus miſſis, dicturi tantùm ſumus in ſeqq. ut jam ſuprà etiam innuimus de ſimplici donatione, quæ vocatur Donatio inter vivos.

Th. III.

Donare poſſunt inter vivos omnes quibus & contrahere & liberè res ſuas adminiſtrare licet.

Cum quilibet rerum ſuarum optimus ſit Moderator & arbiter *l.21. C. mandat. vel contrà*, eas etiam, ut voluerit, alienare & donare poterit, niſi forſan à ſpeciali Juris diſpoſitione ipſi fuerit inhibitum. Inhibetur autem multis tùm ratione ætatis, tùm ſexus, tùm conditionis.

Ratione ætatis prohibentur donare 1. Infans & Pupillus, propterea, quòd fragile ſit ipſorum conſilium & judicium, fragilis conſenſus, fragilis, imò prorſus nulla rerum adminiſtratio *l.17. § 1 ff. de jurejur.* 2. Minor, præſertim res immobiles quas neq; cum decreto Judicis donare poteſt *l.3. C. ſi major factus alienationem factam &c. Treutl. vol. 2. diſp. 19 th. 3. lit. A.* niſi juramentum acceſſerit. *Auth. Sacramenta puberum C. ſi adverſus vendit.* & ita in Camerâ Imperiali obſervari tradit *Gail. lib. 2. obſ. 41. n. 4.* Excipitur tamen ratione ætatis ſenex, modò ſit egeti judicii. Is enim ut teſtamentum condere

Digitized by Google

3.pr.C. qui teſtam. facere &c. ita & donare poteſt *l. 16. C. h. t. Harp. ad §. 2. J. h. t. n. 7.*

Ratione ſexus prohibetur donare uxor, ſcil. res dotales, etiamſi maritus conſenſerit *l. 21 C h. t. & tt. ff. & C. de fundo dot.* ſecus quoad paraphernales *l. 6 C. de revoc. don. de* Jur. Sax. fœminæ indiſtinctè ſine conſenſu mariti vel alterius Curatoris peculiariter adhoc conſtituti nil quicquam donare poſſunt inter vivos *Weſemb. in tt. h. l. n 4. Georg. Schultz. in Syn J. ad Tit. quibus alienare &c. l. D.* Mortis tamen cauſa poſſunt. *Schultz. dict. loc.*

Ratione ſtatûs & conditionis prohibetur 1. Servus: quia nihil habet proprium, ſed quicquid acquirit Domino acquirit *pr. J. per quas perſonas &c.* Imò quamvis liberam peculii adminiſtrationem à Domino conceſſam habeat, jus tamen donandi minimè habet *l. 28. §. 2. ff. de pactis.* Aliter hodie, ubi ſervitus ejusmodi ſublata eſt, & cùm res proprias habeant ſervi noſtri, per conſequens etiam donare poſſunt *Harp. h. l. n. 16.* 2. Filiusfamilias ratione P. P. Nam & hic omne quod acquirit patri acquirit *pr. J. per quas perſonas* &c. unde donare quoque nihil poteſt *l. 7. ff. h. t.* Limitatur tamen 1. ſi juſta ratione motus aliquid donet *d. l. 7. §. 1.* 2. ſi conſentiente Patre donationem inſtituat *l. 2. pr. ff. h. t.* 3. ſi in dignitate aliqua ſit conſtitutus *d. l. 7. §. 3. ff. h. t.* 4. ſi Caſtrenſe vel quaſi caſtrenſe peculium habeat, *d. l. 7. §. fin.* Donare quoq; non poteſt 3. Maleficus, ultimo ſupplicio afficiendus, qui ſcil. ejusmodi crimen commiſit ex quo publicatio bonorum ſequitur, quia cum ipſius bona ſint confiſcata, de re aliena donare videretur, quod prohibitũ *l. 9. §. fin. ff. h. t.* 4. Mutus & ſurdus ſimul; ſecus ſi quis caſu aliquo fortuito factus fuerit vel mutus tantùm, vel ſurdus; quia per ſigna conſentire poteſt *l. 33. §. 2. ff. h. t. Harp. h. l. n. 6.* 5. Mente captus & furioſus, ob defectum intellectus *l. 23. in fin. ff. de don.* 6. Prodigus *l. 6. ff. de V. O.* Sed ſi quid donaverit antequam ipſi adminiſtratio bonorum fuerit à Judice interdicta, ſubſiſtetné donatio? Aff. quia ut quis habeatur prodigus, neceſſariò ſententia Judicis declaratoria requiritur, ideóq; tenet quod ante interdictionem donavit *Gail. 2. obſ. 51. n. 2. Carpz.*

Juriſpr.

Digitized by Google

Juriſpr. F. part. 2. conſt. 15. def. 37. 7. Invalidus ſ. conſtitutus in adverſa valetudine de J. Sax. *L. 1.* Landrecht *art. 52.* Verùm illud de hodiernâ conſuetudine non obſervari rectè tradit *Schultz. in Syn. J. h. t. L. B.*

Th. IV.

Quemadmodum igitur ſupra dicto modo donare omnes poſſunt: ſic è contrario omnibus donari poteſt, niſi ſpecialiter in jure prohibiti inveniantur.

Valet itaq; Donatio facta indiſcriminatim tàm maſculo quàm fœminæ, tàm Patri- quàm Filiofam., tàm puberi, quàm impuberi, adeò ut infanti etiam rectè donari poſſit, modò ſervus publicus, hodiè Notarius intervenerit, qui nomine ipſius accipiat donationem *l. 26. C. de don. Arum. Tepat. Tit. 495. c. 18.* Itèm ſubſiſtit Donatio collata in ignotum & extraneum, certum tamen *l. 29. C. h. t.* Nec obſtat, ſive Donatarius fuerit præſens ſive abſens *l. 10. ff. h. t.* ſed ut abſens capiat vel per epiſtolam *l. 13. C. h. t.* vel per interpoſitam perſonam *l. 4. ff. h. t.* quæ ſpeciali mandato ad id inſtrui debet, quo non exhibito, donatio minimè confertur. *Carpzov. I. F. Part. 2. Conſt. 12. def. 20.*

Th. V.

Donatio Patris in filium collata, regulariter eſt invalida.

Ratio iſta eſt, quia Pater & filius una & eadem perſona eſſe cenſentur *l. fin. C. de impub. & aliis ſubſt.* Si igitur Pater donaret filio, ſibi ipſi donaret. Neminem autem ſibi ipſi donare poſſe text. eſt in *l. 56. §. 1. ff. de Fidejuſſ. & mandat. Arum. diſſ. 6. th. 13.* Et iſta procedunt, quamdiu Filiusfam. in poteſtate patris eſt conſtitutus, ſecus 1. ſi fuerit emancipatus, cui donare poteſt Pater, quia ceſſat ratio prohibitiva, nim. P. P. & iccirco quæ ab initio non valuit, emancipatione confirmatur Donatio, traditione modò reverà interveniente. *Gail. 2. obſ. 37. n. 14. Arum. Tep. Tit. 496. c. 10.* Quid ſi autem Pater adimere vellet, ſed filii reddere recuſarent? *Reſp. ex*

l. 17.

l.17.C.de don. Patrem manere Dominum. Nam cum in pote-
ſtate eſſet Filius, non conſtitit Donatio, cum verò emanci-
paretur, noluit Pater donare. Igitur primò obſtitit Facul-
tas, poſtea voluntas. At invitus nemo donat *l.10.C.h.t.* 2.
Valet res donata & tradita à Patre filio in poteſtate adhuc
conſtituto, ſi eadem poſtmodum morte patris naturali fue-
rit corroborata *l.25. C. de don. inter vir. & ux. Harpr. h.l. n. 45.*
Eo enim ipſo dum Pater adimere noluit cùm tamen potue-
rit, donationem tacendo confirmâſſe præſumitur, ut in ſpe-
ciali caſu de filia dicitur in *l.31.§.2.ff.h.t.* 3. Nec revocatur do-
natio facta à Patre filio ob ſingularia & excellentia benè me-
rita, ut eſt communis DD. opinio *Schneid.h.l.n.71.Treutl. vol.2.*
diſp.19. th.3. lit. E. Arum. Tepat. Tit. 496. c. 10. quia non eſt pro-
priè donatio ſed quædam accepti beneficii compenſatio
De meritis tamen conſtare debet, eaque æquivalere debent
rei donatæ *Gail. 2. obſ. 38. n. 6. Hillig. in Don.lib 9 c. 5. lit. D.* 4.
Item favore matrimonii facta Donatio libb. valet: ſit enim
ob cauſam jure naturali & civili approbatam, ut nim. eò ci-
tius ad nuptias invitentur, cùm aliàs non tàm facilè inveni-
rent, cum quibus conjungerentur *l.64.ff. de condit. & demon-
ſtrat. Harp.h.l.n.41.* 5. Juramento firmata donatio ſervanda eſt,
modò non ſit immenſa quâ cæteri filij defraudentur legiti-
mâ jure naturali debitâ: quia quoties juramentum ſervari
poteſt absque diſpendio & interitu ſalutis æternæ, non ſo-
lùm in foro Eccleſiaſtico ſed & ſeculari ſervandum eſt *c. cum
contingat x. de jurejur.* & ejusmodi donationem juratam in
Camera etiam Imperiali approbatam eſſe tradit *Gail 2. obſ 38.
num.7.* Plures donationes quæ à Patre filio factæ valeant.
vid. Schneid. ad §.2.I.h.t. n.67. ſeqq. Verùm, quid hîc de matre
dicendum, poteſtnè iſta quoque validè donare filio? Aff.
l.19. C de don. inter Vir. & ux. tàm quoad proprietatem quàm
uſumfr. ſi nim hoc poſterius expreſſè fuerit dictum *Auth.
excipitur C. de bonis quæ libb. &c.* quamvis de Jure veteri ſecus
fuerit *Schneid. d. l. n. 78.*

Theſ.

Th. VI.

Quæcunq; Pater donavit filio ſtudiorum cauſa valent, nec unquam poſt mortem ipſius in diviſionem conferuntur; aliter ſe in dote habet, quæ regulariter conferenda.

Etenim Pater pietate ductus filio ſubminiſtrare ſumtûs intelligitur *l.50 ff famil herciſc.* Quæ pietas tantò magis exinde liquet, quod dum Pater mittit Filium in Academiam, ibidemque cum vult bonas addiſcere literas, cenſeatur etiam ſuppeditare media, ſine quibus illas aſſequi non valeat: qui n. vult conſequens vult etiam, antecedens. Ea verò quæ Pater pietate ductus filio ſtudiorum gratia donat, fas non eſt in legitimam computari. Textus manifeſtus *in d l. 50 ff. famil.herciſc.* & latius vid. *Schn.ad §.1.J h.t.n.75 Harpr.h.l.n.55. ſeqq.* Limitatur tamen, ut ea quæ pater donavit filio ſtudiorum cauſa, in collationem veniant. 1. Si Pater credendi animo ſumtus ſuppeditaverit *d l 50.ff famil.herciſc.* 2. Si pecunia miſſa, per filium conſumta eſſet in ludos, Amaſias, aut alios nefarios uſus, per ea quæ tradit *Schn.& Harpr.d l num.114.* 3. Nec tum Pater animo donandi ſumtus miſiſſe præſumitur, ſi forſan filius bona aliunde quæſita habuerit quæ Pater adminiſtrat *l.fin.ff de hered.petit.* Dotem, quod attinet, regulariter iſta in diviſionem paternorum bonorum conferenda eſt *l 12. C.de Collat.* Sed & hic diſtinctione opus eſt inter dotem Adventitiam & Profectitiam, ita ut quæ de Collatione diximus, intelligantur de Profectitia, non Adventitia *l fin.C.d.t.* Item limitatur niſi forſan Pater dotem conferre teſtamento expreſſè prohibuiſſet *Auth.ex teſtamento C.d.t.* Aſt, an Filia veſtes quoq; & res pretioſas quas accepit à Patre nuptiarum tempore in Legitimam computare debebit? Aff. *vid. Gail.2. obſ.91.num.5.*

Th. VII.

Non ſubſiſtit Donatio inter virum & uxorem facta, præprimis conſtante matrimonio.

Digitized by Google

Latius id patet *ex l.1. & t. t ff. & C. de don. inter Vir. & Uxor.* Ratio iſta additur in d. l. 1. ne nimia largitatis profuſione Conjuges ſe invicem ſpolient. Cui accedit & illa ne amor Conjugalis pretio videatur conciliari *Weſemb. in π. de don. inter vir. & uxor n. 1. Treutl. vol. 2. diſp. 19. th. 4. lit. A.* Ceſſantibus autem rationibus ceſſat quoq; ipſa Lex; idcircò & h. l. quandoq; donatio inter vir. & uxor ſuſtinetur & quidem 1. ſi donans non factus fuerit pauperior *Ludwell. ad Inſt. diſp. 6. th. 10.* Qualis quidem factus minimè cenſetur, veluti ſi maritus donaverit aliquid uxori ad emtionem rei familiaris *l. 7. §. 7 ff. de don. inter vir & ux.* vel ad ſepulturam *l. 5. § 8. ff. d. t.* vel ad manumisſionem ſervorum *l. 7. §. 8. ff. h. t.* vel munditiem *d. l. 7. §. 1. ff. h. t.* ſed quid de jocalibus germ. Frauenzier ſentiendum, qualia interdum mariti gratiam facientes uxori, donant, ſubſiſtetnè ipſorum donatio, ita ut morte mariti ab heredibus non impugnetur? vid. *Gail. 2. obſ. 91.* 2. Valet etiam donatio inter Vir. & Ux. ſi ſit Reciproca vel Remuneratoria *l. 32. §. 14. l. 7. §. 2. ff de don. inter Vir. & Ux. Mynſ cent. 2. obſ. 33. n. 6.* 3. Si conferatur in caſum quo Conjuges eſſe deſinunt, veluti in caſum mortis *l. 9. §. fin. ff. d. t. Arum. Tepat. Tit. 900. c. 11.* 4. Quemadmodum juramento firmata valet donatio facta à Patre filio, ſic à Conjuge Conjugi, per ea quæ in Theſ. 5. ſunt tradita *Treutl. vol. 2. diſp. 19 th. 4. L. c. Ludwell. diſp. 6. th. 10.* De J. Sax. Uxor de bonis ſuis marito aliquid donatura Magiſtratum adire debet qui Curatorem ipſi ad hunc actum conſtituat, quo conſtituto tunc demum uxor validè donat *Schn. ad § 2. J. h. t. n. 64.*

Th. VIII.

Donari poſſunt res omnes quæ ſunt in commercio hominum, & juri noſtro ſubjacent.

Non excipiuntur itaq; res ſive fuerint mobiles ſi immobiles, ſive corporales ſ incorporales. Nam nomina etiam & obligationes ut legari *l. 59. ff. de Leg. 3.* ſic donari poſſunt *l. 2. C. de don.* & donato Inſtrumento, res ipſa donari videtur *l. 1. C h. t. Hillig. in Don. lib. 5. c. 9. L. E* quia nulla aliàs eſſet Inſtrumenti utilitas. Item donari poſſunt res tàm præſentes quàm

futuræ,

futuræ, modò earum exiſtentia ſperetur, ut ſunt fructus naſcituri in fundo, quemadmodum & ſtipulari poſſunt *§. 1. J de inutil. ſtipul.* ſed an res aliena donari poteſt? Reſp. quòd non. Nemo enim de re aliena poteſt eſſe liberalis. Itaq; res donanda debet eſſe Donatoris propria *l 9. § fin. ff. h. t. Weſemb. in ar. h. l n. 7.* quod tamen eatenus verum eſt, ut Domino vero ea donatio non præjudicet: aliàs poteſt quis bonâ fide rem alienam pro ſuâ donare, ita ut uſucapiendi conditio transferatur *t. t. ff. pro donato.* Quod ſi autem quis rem aliquam donaſſet eam tamen non haberet, vel haberet quidem ſed non tantùm, quantum promiſit. q. quid eo caſu fieri debeat? Et æſtimationem iſtius rei præſtandam eſſe dicimus *per l. 35. § . 3. C. h. t.* De rebus ſacris, ſanctis, religioſis &c. quid ſentiendum, cum hæ dominio noſtro exemtæ ſint, cuivis facilè patebit. Quin, quod nec feudum, niſi forſan cum conſenſu Domini, donari poſſit, conſtat *ex c. un. § 1. qualiter olim poterat Feudum alienari 2. Feud. 9. Mynſ cent. 6. obſ. 30* De J. Sax. circa bona immobilia avita, paternaq; vulgò Stamgütter hoc obſervandum, quòd ea ſine conſenſu heredum, puta deſcendentium, extraneo donari minimè poſſint. *Novell. Elect. Aug. p. 2. Conſt. 12 §.* Derwegen. Schultz *in Syn. Inſt. h. t. ſit. 6.*

Th. IX.

Donatio omnium bonorum præſentium & futurorum de modernâ obſervantiâ eſt invalida.

Anxiè hinc inde quæritur an Donatio omnium bonorum præſentium & futurorum valeat. De qua quæſtione adeò Dd. inter ſeſe diſſentiunt, ut verè dici poſſit, quot capita, tot ſenſus. Et certè ſi apices juris ſequi debeamus dicendum nobis erit quòd ejusmodi donatio valeat. *ex l. 8. C. de revoc. don. l. 35. § 4. C. de don. l. 5 C. de inoffic. don.* Non obſtantibus iis quæ objiciuntur ſcil. talem donationem auferre jus teſtandi, inducere votum captandæ mortis, homines exhaurire ſuis facultatibus & quæ ejusmodi ſunt alia, ad quæ latiſſimè reſpondent Dd. paſſim. *vid. Hunn. variar. reſol. tr. 4. quæſt. 7. Paul. Berens in Diſſert. Academ. diſp 5. them 2. th 2 Harpr. ad §. 1. J.*

 h. t.

b.t.n 116. Arum exerc. Juſtin 6 th.15 Ungep. exerc.7.q.5. Verùm utut hæc quæſtio in puncto juris defendi poſſit, ſecus tamen ſeſe habet hodie, ubi donatio talis facilè non admittitur. Et hoc quidem ad evitandas lites, quibus indies replerentur judicia: imò ad avertenda multa homicidia. Quandoquidem qui ſe ſucceſſione bonorum ſpoliari videret, nefanda quælibet patraturus eſſet, & quod jure conſequi non poſſet, facto tentaret, & alium, quò tantò melius bonorum potiretur, occideret. Reipubl. autem intereſt civitatem repletam eſſe civibus *text. in l.1 ff ſolut. matrim.* Et de tali obſervantia teſtatur quoq; nobiliſsimus *Carpz J F part. 2. Conſt. 12. def. 24.* Valet tamen donatio omnium bonorum præſent. & futur. facta mortis cauſâ, quia quolibet tempore à Donatore revocari poteſt *Schn. ad §. 2. J. h t. n 92.* Deinde valet quoque Donatio omnium bonorum ſimpliciter facta, veluti, ſi quis dicat Ich ſchencke und übergebe dir alle meine Güter. Nam habet Teſtator adhuc de quibus teſtari queat; ut ſunt bona futura, ad quæ generalitas iſta minimè reſtringitur *l 7. ff. de auro, argento &c. l. 68. §. 3. ff de Leg. 3.* Imo habet etiam nomina & actiones, quæ tertiam bonorum ſpeciem conſtituunt. *vid. Arism. Tepat. Tit. 495. c. 12. Carpzov. Juriſpr. F. part. 2. Conſt. 12. def. 26.*

Th. X.

Donatio perficitur vel in ſcriptis vel ſine ſcriptis, & ſic iterum vel ſtipulatione, traditione, vel nudo pacto.

In ſcriptis fieri donatio dicitur, quando ſuper ea Notarius Publ. inſtrumentum conficit, quod juxta *l. 25. C. de don.* continere debet nomen donatoris, & donatarii, nec non rem, vel jus donatum. Item teſtes & eorum ſubſcriptionem. *l. 31. C. eod.* quorum numerus cùm non ſit expreſſus duo ſufficere poſſunt *l. 12. ff de Teſtibus Arism. Tepat. tit. 495. c. 1.* Fallit tamen quod de ſubſcriptione Teſtium dictum eſt, ut ſubſiſtat In-

ſtru-

Digitized by Google

ſtrumentum modo Donator vel alius ejus voluntate ſubſcripſiſſet. *l.31.C.de don.*

Sine ſcriptis conficitur Donatio 1. *ſtipulatione l.2. & 33.ff. de don.* quæ quidem olim fuit uſitatiſſima, ita ut nulla Donatio niſi ſtipulatione interpoſitâ contraheretur. *Ludwell. ad Inſt. diſp.6.th 9.* 2. *Traditione*, quando ſcil. Donatio incipit à traditione, eâ mente & voluntate donantis ut ſtatim Donatarius rem donatam retineat *Ludwell.d.l Weſenb. in par.h.t n.6.* 3. *Nudo pacto §.2.J.h.t.l.35.§ 5.C h t. Arum. Tep. tit. 495. c. 17.* Quod quidem donandi genus hodie frequentiſſimum eſt, ita ut neque Traditione, neque ſtipulatione opus ſit. Ratio eſt quia donatio ex ſola liberalitate procedit *l.1.ff.h t. Cum igitur in arbitrio cujuscunq; ſit hoc facere quod inſtituit, oportet eum vel minimè ad hoc proſilire, vel cum ad hoc venire properaverit, non quibusdam excogitatis artibus ſuum propoſitum defraudare*, ut eleganter inquit Imperator *in d.l.35.§.5.C.h.t. Schneid. ad §.2.J.h.t.n.4. Harppr.h.l.n.131.*

Th. XI.

Donatio excedens 500 ſolidos inſinuanda eſt.

Cum donare jure noſtro ſit perdere *l.7.ff.h.t.* & Reipubl. interſit ne quis re ſuâ malè utatur *§.1.J.de his qui ſui vel alieni juris &c.* idcircò Imperator modum imponere voluit immenſis donationibus, & conſtituere, ut eæ aliter non ſubſiſterent quàm ſi actis publicis eſſent inſinuatæ. Ubi ad meliorem Theſ. hujus intellectum obſervandum 1. quid ſit inſinuatio? Ea verò nihil aliud eſt quàm deſcriptio in actis facta, decreto Judicis competentis interveniente *Arum. Tep. tit. 445.c.7.* 2. Probè tenendum quid ſit ſolidus? de quo inter Dd. non ſatis convenit. Hinc meritò conſuetudines & ſtatuta cujusq; loci benè attendenda monet *Carpzov. Jurispr. F. part. 2. Conſt.11 def.12.* ita ut his deficientibus pro ſolido, aureus ungaricus veniat. Idem *Carpz d.l. Gail.lib.2 obſ.39 n.1.* Olim itaque in donatione 200 ſolidos excedente, (quam ſummam poſtea Imperator in *l.34.C.de don.* ad 300 & *in l.pen. §.ult. C.h.t.*

ad

ad 500 ſolidos reſtrinxit) de neceſſitate requirebatur Inſinuatio, & adhuc hodie requiritur, ita ut nec per partes ei renunciari poſſit, nec per talem renunciationem confirmetur donatio. Quia iſtis ll. quæ certam ſolennitatem in actibus hominum inducunt, & ſine ea aliquid fieri prohibent nequaquam renunciari poteſt *l.55. ff. de Leg. 1.* ſed & ſanguine juncti ab hac inſinuatione non ſunt exemti *l. 27. C. de don.* licet aliàs cauſæ, quæ inter domeſticos verſantur, melius inter privatos parietes componi poſſe videantur *l. 4. C. de patr. poteſt.*

Th. XII.

Inſinuatione opus quoque habent Donationes ad pias cauſas factæ.

Quamvis aliàs Eccleſiæ & piarum Cauſarum favor multùm ſit privilegiatus; in Donationibus tamen circa Inſinuationem ſpeciali privilegio minimè gaudent *l. 34. §. 1 C de don. Paul Berens in diſp Acad. 5 Them. 2. th. 5. Ludwell. diſp. 6. theſ. 9.* Et hoc inde ne forſan excogitandis fraudibus quæ hic frequentari ſolent, aliquid contra Juſtitiam fiat, cum Eccleſia Cultrix, & auctrix Juſtitiæ non patiatur aliquid contra Juſtitiam fieri in ſe, vel in alterum, uti dicitur in *c. un. v. etſi clientulus, de alienatione Feudi 1. F. 13. Harp. ad §. 2. J. h. t. n. 140.* Unica tamen cauſa excipitur, quæ etiam piiſſima dicitur in *l. 34. C. h. t.* nimirum ſi quis donationem fecerit pro redemtione captivorum, hæc quippe inſinuatione non eget *l. 36. pr. C. h t.* Verùm ſunt & aliæ Donationes in quibus inſinuatio non requiritur, quales. 1. Donatio Imperialis facta ab Imperatore alicui *l. 34. C. de don.* quia Imperator ſemper Proceres in comitatu ſuo habere videtur, quibus præſentibus nihil fraudulenter fieri præſumitur *l. 19. C. de Teſtam. vid. Gail. libr. 2. obſ. 39. n. 25.* quod non immeritò ad alios etiam Principes inferiores, puta Duces, Comites, Barones, extenditur *Schneid. h. l n. 31. Ludwell. diſp. 6. th. 9.* Eadem eſt ratio donationis factæ Principi à privato. Nam etiam ea inſinuatione non eget

Auth.

Digitized by Google

Auth. item à privatis C. de don. 2. Donatio Magiſtri militum quam confert ex ſpoliis in benè meritos milites. Hæc favore militiæ absq; inſinuatione ſubſiſtit *l. pen. §. 1. C. h. t.* 3. Donatio facta his quorum domus incendio vel ruinâ periit *d. l. pen. §. 2. C. h. t.* 4. Donatio propter nuptias *l. 34. §. 1. C. h. t. auth. eo decurſum C. de don. ante nupt.* 5. Remuneratoria & Reciproca quia hæ propriè donationes non ſunt E. nec qualitates omnes eisdem competent, & per conſequens nec Inſinuatio *Myns. cent. 4. obſ. 75. Ariſm. Tep. tit. 495. c. 6.* 6. Mortis causâ donatio actis etiam minimè opus habet *l. fin. C. h. t.* Alias Donationes quas inſinuare neceſſe adeò non eſt vide longâ ſerie recenſitas *à Schneidw. ad §. 2. J. h. t. num. 27.* ſed q. nunc haud incommodè ſi forſan donatio quædam excedat 500 ſolidos, num in totum, num verò pro eâ quantitate; quæ excedit, vitietur? Et poſterius placet. Ratio eſt in Regula vulgari: utile per inutile non vitiatur quoties utile ab inutili ſeparari poteſt *l. 9. 20. & 29. ff. de uſuris vid. Gail. 2. obſ. 5. n. 8. Berens. in Diſſert. Academ. 5. Them. 2. th. 7.*

Th. XIII.

Poteſt autem Inſinuatio coram quocunq; Judice, etiam cui neque Donator neq; ejusdem bona ſubjacent, perfici.

Hæc adeò vera ſunt ut procedant ſive Donatio facta fuerit inter vivos ſ. mortis causa, ſive de bonis mobilibus ſ. immobilibus diſpoſita, demonſtraturq; 1. per apertisſimos textûs Juris *in l. 27. circ. fin. C. de don. l. 30. C. eod. Nov. 127. c. 2.* ubi expreſſè ejusmodi donatio coram quocunq; Judice facta, modò ordinariam Jurisdictionem habeat, comprobatur. 2. Per rationem, quia inſinuatio ex merâ donatoris voluntate conſiſtit. Non requirit cauſæ cognitionem, partis citationem, decretum Judicis, & ſic per omnia actus voluntariæ Jurisdictionis eſt: quæ autem ſunt Jurisdict. voluntariæ, ſine du-

ne dubio coram quocunque Judice perfici poſſunt. *Gail. 2. obſerv. 39. num. 28. Berens. in Diſſertat. Acad. 5. theſ. 4. Ludwell. diſp. 6. th. 9.* De Jur. Sax. tamen aliter ſeſe res habet, ubi Donatio rerum immobilium cujuscunque valoris, coram eo Judice, in cujus territorio bona illa ſita ſunt, fieri debet *lib. 1. Landrecht art. 52. Weſemb. in pr. h. t. num. 6. Schultz. in Syn. Inſt. h. t. lit. B.*

Th. XIV.

Donatione ita perfectâ res confeſtim tranſit in Donatarium, eoq́, deficiente in hæredem: ſed de evictione Donator non tenetur.

Procedit hoc maximè ſi Donatio cœperit à traditione *l. 35. § fin. C. h. t.* ſed quamvis nec traditio ſtatim interceſſerit, nihilominus tamen Donatarius rei donatæ dominium conſequi poteſt, quia tradendi neceſſitas ſemper incumbit Donatori *§. 2. I. h. t.* adeò ut ſi cunctetur, Donatarius agere poſſit vel ex ſtipulatu, ſi ſtipulatio intervenerit: vel condictione ex lege, ſi nudo pacto & conſenſu conſummata ſit Donatio *Nov. 162. c. 1. Harp. ad §. 2. J. h. t. n. 151.* Verùm non ſolùm Donatarius ſed & eo mortuo, heres ejus rem donatam conſequi poteſt *l. 35. §. ult. circa fin. C. de don.* Quando enim Contractus, aliquis perficitur, indiſtinctè conſideranda eſt voluntas & mens non tàm Contrahentis, quàm cujus gratia Contractus initur. Semper autem Donatarius non ſibi modò, ſed & heredibus ſuis acquirere intelligitur *l. 9. ff. de Probat. Arium. Tep. tit. 495. c. 22.* Evictionem, quod concernit, de qua donatorem non teneri diximus, diſtinctione omninò hîc opus eſt inter Donationem ſimplicem, & ob certam aliquam cauſam. In Donatione ſimplici, de qua tota diſputatio noſtra agit, dicendum indiſtinctè quòd nullatenus evictio ſibi locum aliquem vindicet *l. 2. C. de Evict. l. 18. §. fin. ff. de don.* ſive Donatio à traditione, ſ. promisſione inceperit; quia donator jus illud donat quod in re eſt *arg. l. 71. §. fin. de Leg.*

Digitized by Google

Leg.i. non aliud, ne forſan ultra jus donatum aliquid adhuc exigendo damno afficiatur, & ita liberalitatis ſuæ pœnam patiatur quod fieri non debet *Ludwell. diſp. 6. th. 10. Berens. in diſſert. Acad. 5. th. 8. Arum. in Exercit. Juſtin. 6. th. 17.* Duo tamen caſus excipiuntur in quibus Evictio etiam in Donatione ſimplici exigitur. 1. ſi Donator ex dolo quid donaſſet, cùm ſciviſſet eſſe rem alienam *l 18. §. fin ff. de don.* 2 Si interveniſſet ſtipulatio *l.2.C.de Evict. Harppr. ad § 2. l. b. t. num. 154.* In donationibus verò ob cauſam, quales etiam ſunt Remuneratoria & Reciproca, cùm reverâ ibi Donatario re evictâ aliquid abeſſet, & Donator damno alterius locupletaretur, quod jura fieri prohibent *l 206 ff de R. J.* neceſſariò præſtanda venit Evictio. Idem de J. Sax. diſpoſitum eſſe teſtatur *Carpz. J F. part. 2. Conſt 34. def. 23.*

Th. XV.

Revocatur Donatio ob inſignem gratitudinis labem commiſſam à Donatario.

Nihil tàm naturale eſt, quàm, eo genere quicquid diſſolvere, quo colligatum eſt, inquit JCtus Ulp. in *l. 35. ff. de R. J.* Idcircò quamvis Donatio ſemel perfecta temerè revocari non poſſit *§. 2. J. de don.* ita ut, licet quis prætendat Inſtrumentorum exuſtilationem *l. 2. C. de revoc. don.* novam rerum donatarum alienationem *l 3 C. h t.* doli patrationem *l. 4 C. h. t.* aut Principis promulgationem *l 5 C h. t.* nihil tamen efficiat *Weſemb. in π. h. t. n. 7.* attamen revocari poteſt donatio ob ingratitudinem commiſſam à Donatario erga Donatorem ſuum *l. fin. C de revoc. don. Arum. Tep. tit. 500 c. 12.* atq; hoc æquiſſimâ ratione nititur; abſurdum enim eſſet licere res alienas accipere, & irridere frugalitatem donatoris & damno ſimul & injuriâ affici ab ingrato donationis acceptore, ut dicitur *in l. ult. C. de revoc. don.* Nec obſtat pactum in Inſtrumento Donationis appoſitum de non revocanda donatione ab ingrato

Digitized by Google

Donatario; eſt enim hoc contra bonos mores quod in jure prohibitum *l.6.C. de pactis Harpp. ad §.2.J.h.t.n.165.* Datur igitur jus revocandi donationem, ſed ſoli Donatori, non ejus heredibus datur *l.ult.C de revoc.don.* quia ejusmodi actio tendit ad vindictam, ſicuti actio injuriarum, quæ nunquam heredibus datur *§.1.J.de perpet. & temporal act.* E. nec h. l. vide latius *Hunn.l.2.variar.reſolut.tract.4.quæſt.9.Ludwell.diſp.6.th.10.* Aſt quibusnam ex cauſis ingratitudinis, cùm variè iſta committatur, Donatio revocabitur? Expreſſæ ſunt illarum 5. in *l. fin. C. de revoc. don.* Hinc an præter has aliæ etiam, ſimiles vel majores, ob quas æquè donatio revocetur, admitti debeant, paſſim inter Dd. diſceptatur. Nos negamus, quia Imperatoris mens clara eſt, nec ideò invertenda. Patet id maximè ex particula exceptiva *tantummodo* quæ certè omnes alias cauſas, ob quas revocari poſſit Donatio, removet *Hunn.l.2.var.reſolut.tr.4.quæſt.8. Harp.d.l.n.157.*

Th. XVI.

Ex ſupervenientia liberorum revocari quoq; poteſt donatio.

Nam ex conjectura pietatis paternæ præſumitur, donatorem non fuiſſe donaturum ſi naſcituros liberos cogitâſſet, itaq; eâ lege videtur donâſſe, ſi non liberi naſcentur, vel ut revocetur donatio, ſi liberi extiterint. *Myn ſ. cent.5.obſ.63. Ariam. Tep.tit.500 c.12.* Non obſtat quod pleriq; Dd. objiciant *d. l. 8 C.de revoc.don.* ſpecialem eſſe & ad ſolius patroni & Liberti perſonam reſtrictam Reſp. Datum eſt hoc revocandi beneficium Patrono, non quatenus Patrono, ſed quatenus in eo paternus & beneficus erga libb. affectus ineſt, qui ſine dubio proprium ſangvinem alieno vult anteponere *l.30.C. de Fideicommiſſ.* atque hic idem affectus non in patrono ſolùm, ſed & in aliis quibuslibet militat. Hinc potius dicendum quoties ratio legis generalis eſt, toties etiam legem ipſam eſſe generalem: idem an non jam de *d. l. 8.C.de revoc. don.* ſubſumi

poſſit,

Digitized by Google

poſſit, dubium haud cuiquam videbitur. *Mynſ.d.l. Berchl.in diſſert. Acad.5.th.9. Hunn. variar.reſol.lib. 2 tr.4.quæſt. 10. Treutl. vol.2.diſp.19 th.7.L.E.* Revocatur autem iſta Donatio non, ut quidam volunt, quoad legitimam (ſecus in Donatione inofficioſa *l.1.2.ſeqq. C. de inoff.don.Ludwell diſp 6.th.10.*) ſed in ſolidum: idq; ob expreſſa Imperatoris verba *in d.l 8. C. de revoc. don.* ubi ſcribit: *totum, quicquid largitus fuerit pater ad eum revertatur.* Quod extenditur, ut, licet donatio facta fuerit Eccleſiæ revocari tamen in ſolidum nihilominus poſſit *Mynſ.cent.6. obſ.95. Arum Tep.Tit.500.c.12.* Sed quid ſi liberi poſtea nati obierint, anne reconvaleſcet Donatio? N. Quia indiſtinctè. *d.l.8.* loquitur, bona ſcil. eſſe manſura in arbitrio ac ditione patris *Harp.h.l.n.219.* Neq; Pater unquam natis jam liberis in horum præjudicium beneficio *d.l.8.C. de revoc.don.* renunciare poteſt, Nemini enim jus alteri quæſitum auferre conceditur. *l.11. ff. de Reg. Jur.* Et quilibet favori ſuo non alieno renunciare poteſt *l.pen.C.de pact.* At ſi Pater beneficio revocandi donationem renunciaret, non de ſuo, ſed libb. favore diſponeret, utpote quos ſolos concernit, ut natis iis Pater revocare queat bona omnia donata *d.l 8. C. de revoc. don. Gail.lib.1.obſ.40.num.13. Hunn. var.reſ.tr. 4. quæſt.11.* Et hæc omnia quæ de ſimplici donatione ob ſuperveniientiam libb. revocandâ dicta ſunt minimè locum habent in Remuneratoria & Reciprocâ *Vid. Carpzov. Jurisprud.F.part. 2. conſt. 12. def. 34. Schneidw. ad §. ſciendum J h.t.num.11.*

Th. XVII.

Revocari poſſunt Donationes per Donatorem vel Rei vindicatione vel Condictione.

Et hæ quidem duæ actiones ita competunt Donatori ut iis poſſit uti, ſive donationem repetat ex commiſſâ ingratitudine ſ. ex ſuperveniientia libb. De Reivind. textus eſt *in l. 7. C.de revoc.don.* Hac enim actione quando experitur Donator,

tor, jam tùm rei donatæ conſecutus eſt dominium: quia ut primum committitur ingratitudo, vel ut primùm naſcuntur liberi, confeſtim totum quod donatum eſt revertitur in Donatoris arbitrium, ut dicitur *in l. 8. & 10. C. de revoc. donat.* E. qui habet dominium, habeat quoque neceſſe eſt actionem hanc vindicatoriam adverſus rei poſſeſſorem *l. 23 pr. ff. de Rei-vind. Schneid. ad §. 1. J. de act. num. 61 ſeqq.* de Condictione res etiam minimum habet dubii. Nam illud inter Donatorem & Donatarium ſemper tàcitè videtur actum, ut Donatio tàm diu firmiter conſiſtat, quàm diu eorum aliquid non ſequatur ob quod revocatio inſtitui poſſit. Unde ex tacitâ hâc conventione naſcitur obligatio quæ Condictionem producit *l. 25. ff. de O. & A. Weſemb. in* tr. *de Condictione ex lege num. 1.* Et in totum *vid. Arum. Tep. tit. 500. t. 13. Harpp. ad §. 2. J. b. t. n. 218. Hillig. in Don. lib. 14 c 32. Lit. B.*

DEO SOLI GLORIA.

IN publicum Te ſiſtit IngenI quoq;
Præclarus ardor, atq; nobilem facit
DONATIONE ſcripto amtâ publico,
JELTSCHI erudite, gnave Lyræ Jurium.
Adplaudo doctioribus conatibus
& Patriæ inde gratulor noſtra bonum
quod de Labore & IngenI tui bonis
Viadrina ſpondet, & augurutur Leucoris.

Solertisſimo Jurium cultori, Amico colendo ſcrib. feſtinanti calamo gratul.

M. Adamus Ezlerus SiL.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE